7. Lauseliikmed. Öeldis

Öeldist ning seda laiendavaid sõnu ja sõnaühendeid nimetatakse lauseliikmeteks. Igal lauseliikmel on lauses täita kindel ülesanne.

Kõige tähtsam lauseliige ehk lause tuum on **öeldis**.

Tähendus	Väljendab tegevust või olemist	*jooksevad, tunneb*
Küsimus	*mida teen? mida teeb? mida tehti?* jne	*kuulan, kuulab, kuulati*
Vorm	Tegusõna pöördeline vorm: tegusõna liht- ja liitaeg, eitav, jaatav kõne	*kõnnib, luuletame, on õppinud, oli alahinnanud, ei oska, pole näinud, ära ütle*
	Ühendtegusõna (koosneb tegusõnast ja määrsõnast)	*kirjutab üles, ajasime segi, astusid läbi*
	Väljendtegusõna (koosneb tegusõnast ja käändsõnast, ülekantud tähendus)	*murrame pead, õpin pähe, lasti jalga*
	Tegusõna pöördelise ja käändelise vormi ühend	*võid kasutada, saab näha, hakkas naerma, paistab magavat, tundub oskavat, näib tukkuvat*

NB! Mitmest sõnast koosneva öeldise osad ei pea lauses sugugi kõrvuti paiknema.

*Ta **on** mulle seda kaks korda **meelde tuletanud**.*

NB! Tegusõna käändeline vorm üksi ei saa öeldisena esineda.

loetud** raamat – raamat **on läbi loetud
kadunud** pall – pall **on kadunud

täiend — öeldis

Öeldise ajavormide kasutamine

- Tähelepanelik tuleb olla täis- ja enneminevikku kasutamisega – neid ei tohi asendada lihtmineviku või olevikuga.

a) Kui minevikus alanud tegevus (olukord) jätkub praegusel hetkel, kasutatakse täisminevikku (ka siis, kui töö on küll lõpetatud, kuid tulemus on praegu ja tulevikus olemas).

*Ma **olen käinud** tennisetrennis juba viis aastat.*
*Raamatu **on tõlkinud** Mati Sirkel.*

~~*Ma käin tennisetrennis juba viis aastat.*~~
~~*Raamatu tõlkis Mati Sirkel.*~~

b) Enneminevikku kasutatakse mingile minevikuhetkele eelnenud tegevuse väljendamiseks.

*Jõudsime kooli koos, sest **olime** bussipeatuses **kohtunud**.*

~~*Jõudsime kooli koos, sest kohtusime bussipeatuses.*~~